

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 520/2023-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **SPRAVBYT, s. r. o.**, Dlhá ulica 2039/2, Banská Bystrica, IČO 31 647 669, zastúpeného JUDr. Lukášom Schvarcom, advokátom, Slnecná 3817/42, Banská Bystrica, IČO 50 617 761, proti postupu Mestského súdu Bratislava III, pôvodne Okresného súdu Bratislava I, v konaní sp. zn. B1-35Cb/1/2016 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava III, pôvodne Okresného súdu Bratislava I, v konaní sp. zn. B1-35Cb/1/2016 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava III **p r i k a z u j e**, aby v konaní sp. zn. B1-35Cb/1/2016 konal bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie v sume **2 000 eur**, ktoré **j e** Mestský súd Bratislava III **p o v i n n ý** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Bratislava III **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **442,38 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 22. septembra 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

postupom okresného súdu v civilnom spore s tým, že mestskému súdu, na ktorý prešiel výkon súdnictva v jeho veci, bude prikázané konať bez zbytočných prieťahov a bude mu priznané finančné zadost'učinenie 5 000 eur.

II.

2. Sťažovateľ sa proti žalovanej poisťovni žalobou z decembra 2015 domáha zaplatenia poistného plnenia v sume 10 255,15 eur za škodu spôsobenú ťarchou snehu na strechách domov. Na zaplatenie súdneho poplatku za žalobu bol vyzvaný v novembri 2016 a v apríli 2017 bol vyzvaný na doplnenie žaloby. Sťažovateľ žalobu doplnil v júni 2017. Po pojednávaniach v novembri 2017 a v máji 2018 okresný súd žalobu sťažovateľa rozsudkom z mája 2018 zamietol. Proti tomu podal sťažovateľ v júni 2018 odvolanie. Keďže toto nebolo krajskému súdu predložené ani v júni 2019, sťažovateľ podal sťažnosť predsedovi súdu na prieťahy, ktorá bola vyhodnotená ako dôvodná. Následne bol spis predložený krajskému súdu. Rozsudkom krajského súdu z marca 2021 bol rozsudok okresného súdu z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia legitimácie sťažovateľa zrušený a vec mu bola v apríli 2021 vrátená na ďalšie konanie.

3. Okresný súd v máji 2021 nariadil pojednávanie na november 2021 a priebežne na účely znaleckého dokazovania oslovil viacero znalcov. Prvého neúspešne v novembri 2021 a ďalších v priebehu januára až februára 2022. Vo februári 2022 okresný súd uložil žalovanému povinnosť zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania a v marci 2022 ustanovil znalca, ktorý mal posudok vypracovať do 60 dní. Okresný súd odovzdal znalcovi spis v máji 2022. Po urgencii súdu z februára 2023 znalec predložil posudok a okresný súd ho stranám zaslal začiatkom marca 2023. Strany sa k posudku vyjadrili v apríli 2023 a mestský súd v októbri 2023 nariadil pojednávanie na 25. január 2024.

III.

4. Sťažovateľ zvyrazňuje pasivitu okresného súdu, ktorá vedie k tomu, že konanie trvá už takmer osem rokov, hoci sám k predĺženiu konania neprispel. Poukazuje na to, že k zrušeniu rozsudku okresného súdu došlo pre nesprávne posúdenie jeho aktívnej legitimácie, čo viedlo k tomu, že spor sa vecne začal riešiť až nariadením znaleckého dokazovania. I potom však dochádza k neprimeraným odstupom medzi jednotlivými úkonmi súdu. Priznanie finančného zadost'učinenia odôvodňuje aj tým, že mu narastajú náklady na právne zastúpenie.

5. Mestský súd k ústavnej sťažnosti uviedol, že vec bola sudkyňi pridelená v decembri 2021 a dĺžka konania bola ovplyvnená potrebou vypracovania skutkovo náročného znaleckého posudku, pričom k prieťahom prispeli aj problémy pri ustanovovaní znalca. V ďalšom postupe však už súdu nič nebráni, aby vo veci rozhodol. Mestský súd žiada, aby ústavný súd vyslovil objektívnu zodpovednosť za jeho nedostatočné obsadenie.

IV.

6. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov sa skúma s prihliadnutím na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania

účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Prihliada sa aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

7. Konanie, v ktorom sa sťažovateľ domáha zaplatenia poistného plnenia za spôsobenú škodu, patrí do bežnej agendy všeobecných súdov. Ani potrebu nariadenia znaleckého dokazovania nemožno označiť za faktor, ktorý by bol spôsobilý ospravedlniť, že v spore stále nie je rozhodnuté. Vede to len k záveru, že vo veci sťažovateľa je prítomný určitý prvok skutkovej náročnosti veci. K predlžovaniu konania sťažovateľ žiadnym spôsobom neprispel. Význam sporu pre sťažovateľa spočíva vo výške uplatneného peňažného plnenia.

8. K prieťahom v konaní došlo výlučne v dôsledku neprímerane pomalého postupu okresného súdu v štádiu bezprostredne po začatí sporu. Od podania žaloby do nariadenia prvého pojednávania, pričom postup súdu si predtým vyžiadal len štandardné úkony vyrubenia súdneho poplatku a doručenia podaní strán, uplynula neprímerane dlhá doba takmer dvoch rokov. Hoci následne bola žaloba už v máji 2018 zamietnutá, k ďalším prieťahom došlo v súvislosti s predložením odvolania sťažovateľa krajskému súdu. Hoci odvolanie bolo podané ešte v júni 2018, k jeho predloženiu krajskému súdu došlo až o rok v júni 2019. Odvolacie konanie trvalo až do apríla 2021, no jeho výsledkom bolo zrušenie vecne neprávneho rozsudku okresného súdu.

9. Ani postup okresného súdu po vrátení veci nemožno považovať za optimálny. Hoci bolo zrejmé, že vo veci je potrebné ustanoviť znalca, k tomu došlo takmer po roku v marci 2022 s tým, že posudok bol predložený až vo februári 2023 a ďalšie pojednávanie je nariadené až na január 2024. I po vrátení veci dochádza k neprímeraným odstupom medzi jednotlivými úkonmi súdu. Procesný postup mestského súdu preto nesmeruje k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa, čoho následkom je, že jeho spor nebude rozhodnutý ani po uplynutí ôsmich rokov do jeho začatia. To vedie k záveru o porušení sťažovateľom uplatnených ústavných práv. Preto bolo ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vyhovené a mestskému súdu prikázané, aby konal bez zbytočných prieťahov.

10. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04). Tak je to aj v tomto prípade, v ktorom rozhodujúcim faktorom pri zistení porušenia ústavných práv sťažovateľa bola výrazná nečinnosť okresného súdu. S prihliadnutím na celkovú dĺžku a fázu konania, správanie sťažovateľa, význam rozhodnutia pre sťažovateľa a postup súdu bolo sťažovateľovi podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznané finančné zadosťučinenie v sume 2 000 eur s tým, že vo zvyšnej časti jeho návrhu nebolo vyhovené.

11. K nadmernej zaťažnosti mestského súdu treba uviesť, že systémové zlyhania správy súdnictva nemôžu byť dôvodom zmarenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a nezbavujú štát zodpovednosti za prieťahy. Účelom týchto práv nie je pomenovanie príčin prieťahov alebo dospieť k záveru, či majú objektívny alebo subjektívny charakter. Dôležité je rozhodnúť, či k týmto prieťahom v konaní došlo, a odstrániť stav právnej neistoty sťažovateľa. Nie je úlohou ústavného súdu analyzovať správu súdnictva a vyjadrovať sa, ktorá jej zložka a akou mierou prispela k porušeniu ústavných práv sťažovateľa.

V.

12. Zistené porušenie základných práv sťažovateľa odôvodňuje, aby mu mestský súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nahradil trovy konania, ktoré mu vznikli právnym zastúpením a ktorých výška 442,38 eur bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti 2 x 208,67 eur) s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 12,52 eur).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. novembra 2023

Robert Šorl
predseda senátu